

واکاوی جرم بی‌مبالاتی در حفظ اطلاعات طبقه‌بندی‌شده در حقوق کیفری ایران

زینب ایمانی^۱، محمد جواد پور حسینی^۲

^۱ کارشناسی ارشد حقوق جزا و جرم‌شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد خرم‌آباد

^۲ دکتری حقوق جزا و جرم‌شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد خرم‌آباد

چکیده

بی‌مبالاتی که حسب تبصره ماده ۱۴۵ قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۹۲، دومین رکن اصلی تقصیر شناخته شده، از لحاظ لغوی یعنی بی‌تدبیری و بی‌قیدی و بی‌فکر و اندیشه و بی‌پروا و بی‌اعتنا. فرق بی‌احتیاطی و بی‌مبالاتی آن است که بی‌احتیاطی از جنس فعل و بی‌مبالاتی از جنس ترک فعل است. به تعبیر دیگر در بی‌احتیاطی نتیجه و آثار فعل که قابل پیش‌بینی بوده پیش‌بینی نشده، ولی در بی‌مبالاتی، با وجود پیش‌بینی، در نتیجه بی‌قیدی و سهل‌انگاری به اقتضای آن عمل نشده باشد، قانون‌گذار در سال ۱۳۷۵ به منظور بالا بردن میزان دقت مأموران دولتی در حفظ و نگهداری اسرار نظام، بی‌مبالاتی آنان را در زمینه حفظ اطلاعات طبقه‌بندی شده تحت عنوان تخلیه اطلاعاتی جرم‌انگاری کرد. لیکن نحوه نگارش ماده قانونی ذی‌ربط، ابهامات و اشکالاتی را به وجود آورده است. این جرم با این عنوان خاص و با این کیفیت و شرایط تا قبل از تصویب قانون مجازات اسلامی سابقه‌ای در قوانین موضوعه نداشته است. یکی از شیوه‌های نوین، پیچیده، بسیار کم‌هزینه و بی‌خطر جمع‌آوری اطلاعات دارای طبقه‌بندی در حال حاضر تخلیه اطلاعاتی می‌باشد که دشمن و بیگانگان برای کسب اطلاعات مورد نیاز خود، اغلب از طریق تلفن و با استفاده از عناوین، اسامی و القاب دروغین و دیگر شیوه‌های اغوا کننده و فریبنده، اعتماد مخاطب را جلب و اطلاعات مورد نظر را از او دریافت می‌نمایند. با توجه به مطالب چنین می‌توان نتیجه‌گیری نمود که در تهیه و تدوین مقررات قانونی مربوط به جرم بی‌مبالاتی در حفظ اطلاعات طبقه‌بندی‌شده (تخلیه‌ی اطلاعاتی) دقت و توجه لازم صورت نگرفته و ایرادات و ابهاماتی اساسی متوجه مواد موصوف می‌باشد.

واژه‌های کلیدی: بی‌مبالاتی، اطلاعات طبقه‌بندی‌شده، حقوق کیفری ایران

مطالعات علوم سیاسی، حقوق و فقه

دوره ۷، شماره ۳، پاییز ۱۴۰۰، صفحات ۹۹-۸۱